

ASiantuntijalausunto koskien HE 143/2022 lähestymiskiellon tehostamista koskevaiksi lainsäädännöksi

Teknisesti valvotusta lähestymiskiellosta

Lähestymiskieltolain 3 a §:ssä säädettäisiin teknisesti valvotusta lähestymiskiellosta, jota valvottaisiin Rikosseuraamuslaitoksen sähköisen valvontajärjestelmän avulla. Käytännössä valvontapanta asennettaisiin valvottavan nilkkaan. Sanonta ranteeseen, nilkkaan tai vyötärölle” kuulostaa omituiselta, sen voisi korvata sanomalla ”henkilöön kiinnitettävällä”.

Lähestymiskieltolain 8 a §:ssä on vaikea kohta 2. Tuomioistuimen tulisi ratkaisua tehdessään tietää Rikosseuraamuslaitoksen ao. tukipartion kalenterit ja sijainti. Kysymys missä ja milloin valvontalaitteiden tosiasiallinen asennus tapahtuu, tulisi jättää täytäntöönpanosta vastaaville.

Lähestymiskieltolaki 15 a § ja Laki henkilötietojen käsittelystä Rikosseuraamuslaitoksessa 20§. Lähestymiskiellon noudattamista valvovan poliisin edellytyksiä parantaisi se, jos lainsäädäntöön jätetään mahdollisuus sille, että poliisi saisi reaaliaikaisen katseluoikeuden Rikosseuraamuslaitoksen sähköiseen valvontajärjestelmään. Tällöin poliisi voisi itse seurata valvontaa ja mm. sijaintitiedot sisältävä karttanäkymää ja puuttua tilanteeseen nopeasti.

Laissa henkilötietojen käsittelystä Rikosseuraamuslaitoksessa säädettäisiin uudesta lähestymiskieltorekisteristä. Käytännössä rekisteri perustettaisiin toiminnanohjausjärjestelmään Rotiin. Tässä yhteydessä olisi tarpeen selvittää Rotin ja sähköisen valvontajärjestelmän välisen integraation mahdollisuudet kirjaamisvirheiden ja henkilötyön määrän vähentämiseksi. Tavoitteeksi tulisi asettaa Rotin ja sähköisen valvontajärjestelmän saumaton yhteistoiminta.

Perustelut 4.1.6 Tekstin mukaan keskusvalvomo piirtäisi valvontajärjestelmään valvottavalle kielletyt alueet. Mihin toimivalta perustuisi, jos aluerajoituksia ei tulisi tuomioistuimen ratkaisusta. Tulisiko tuomioistuimen antaa edes kehykset sille, minkälaisia rajoituksia valvottavan liikkumiseen keskusvalvomo voi määrittää.

Ehdotuksessa viitataan mahdollisuuteen antaa valvontaväline myös suojattavalle. Jos näin tehdään, suojattavan liikkumisvapautta voitaisiin lisätä valvottavalta kiel-

lettyjen alueiden ulkopuolelle siten, että valvontajärjestelmä ilmoittaa automaattisesti siitä, jos valvottava on liian lähellä suojattavaa tämän sijainnista riippumatta. Toisin sanoen järjestelmä mittaa valvontalaitteiden välistä etäisyyttä.

Voimaantuloaika: Ehdotus siitä, että lait tulisivat voimaan noin vuoden kuluttua siitä, kun ne on hyväksytty ja vahvistettu, on sopiva. Rikosseuraamuslaitoksen uutta sähköistä valvontajärjestelmää ollaan ottamassa käyttöön vuoden 2023 alkupuolella. Siihen pitää hankkia tässä laissa tarkoitettu lisämoduuli lähestymiskieltojen valvomista varten. Lakien voimaantulon nopeuttaminen aiotusta aiheuttaisi käytännön vaikeuksia tekniselle valmiudelle.